

Ιωάννης Σ. Παπανικολάου
Αναπλ. Καθηγητής
Παθολογίας-Γαστρεντερολογίας,
Ηπατογαστρεντερολογική Μονάδα,
Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική,
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών,

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΗ- ΧΟΛΗΔΟΧΟΛΙΘΙΑΣΗ

ΚΛΙΝΙΚΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ:

Ασθενής προσέρχεται στα ΤΕΠ

- **Γυναίκα**
- **Άλγος ΔΕ υποχονδρίου**
- **Ναυτία, έμετος**
- **Σχέση με το φαγητό (λήψη λιπαρού γεύματος)**
- **Εγκυμοσύνη?**

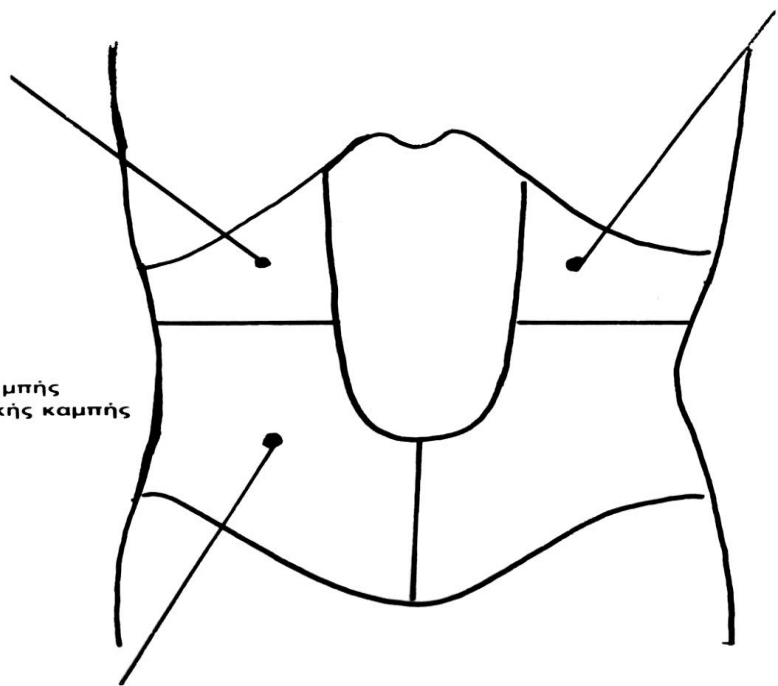

ΚΟΙΛΙΑΚΟΣ ΠΟΝΟΣ

- Συχνότερο αίτιο προσέλευσης ασθενών σε γαστρεντερολογικά τμήματα
- 40 % : Διάγνωση αβέβαιη
- 30 % : Διάγνωση λανθασμένη

Τοπογραφία του Πόνου

- 1) **ΗΠΑΡ**
 Ηπατική στάση
 Ηπατικό απόστημα
 υφηπατικό απόστημα
 χολαγγειίτιδα
 αρχικό στάδιο ηπατίτιδας
- 2) **ΧΟΛΗΔΟΧΟΣ ΚΥΣΤΗ**
 Δυστονία
 Περιχολοκυστίτιδα
 Λιθίαση
 Υδρωπας
 Εμπύημα
 Αδενομύωση
- 3) **ΚΥΣΤΙΚΟΣ ΠΟΡΟΣ**
 Λιθίαση κυστικού
- 4) **ΧΟΛΗΔΟΧΟΣ ΠΟΡΟΣ**
 Δυστονία σφιγκτήρα Oddi
 Λιθίαση χοληδόχου
 Εχινόκοκκος χοληδόχου
- 5) **ΠΑΧΥ ΕΝΤΕΡΟ**
 Δυστονία
 Κολίτιδες δεξιάς κοιλικής καμπής
 Όγκοι ανιόντος, δεξιάς κοιλικής καμπής
- 6) **ΣΚΩΛΗΚΟΕΙΔΙΤΙΔΑ**
- 7) **ΝΕΦΡΟΣ**
 Κολικός νεφρού
 Υδρονέφρωση
 Πυελίτιδα
 Ca δεξιού νεφρού

- 1) **ΚΑΡΔΙΑ**
 Στηθάγχη
 Έμφραγμα
 Περικαρδίτιδα
- 2) **ΣΤΟΜΑΧΙ**
 Έλκος
 Ca στομάχου
- 3) **ΕΝΤΕΡΟ**
 Κολίτιδα αρ. κοιλικής καμπής
 και αριστερού εγκαρσίου
 Ca αρ. κοιλικής καμπής
 και αριστερού εγκαρσίου
- 4) **ΠΑΓΚΡΕΑΣ**
 Οξεία παγκρεατίτιδα
 Ca παγκρέατος
{ σώματος
} ουράς
- 5) **ΝΕΦΡΟΣ**
 Κολικός νεφρού
 Υδρονέφρωση
 Πυελίτιδα
 Ca αρ. νεφρού
- 6) **ΥΠΕΖΩΚΟΣ**
 Πλευρίτιδα
- 7) **ΣΠΛΗΝΑΣ**
 Σπληνομεγαλία
 Έμφρακτο σπληνικής αρτηρής
 Περισπληνίτιδα

- 1) **ΕΝΤΕΡΟ**
 Σκωληκοειδίτιδα
 Κήλη
 Νόσος του Crohn
 Παρασίτωση
 Ca τυφλού
- 2) **ΟΥΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟ**
 Κολικός ουρητήρα
- 3) **ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ**
 Εξαρτηματίτιδα
 Κύστη ωοθήκης
 Ρήξη ωχρού σωματίου
 Εξωμήτριος κύηση
 Ca μήτρας
 Ινομυώματα μήτρας

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ (ΟΞΕΟΣ) ΚΟΙΛΙΑΚΟΥ ΠΟΝΟΥ

Ο πόνος προέρχεται από :

την κάψα

τους ορογόνους υμένες

Και υποδηλώνει :

διάταση

φλεγμονή (απελευθέρωση βραδυκινίνης, σεροτονίνης, ισταμίνης, προσταγλανδινών)

ανοξία (απελευθέρωση μεταβολιτών)

Ο Χαρακτήρας του πόνου πολύτιμο διαγνωστικό σημείο

13

ΕΚΡΗΚΤΙΚΟΣ, ΜΕΓΑΛΗΣ
ΕΝΤΑΣΗΣ ΠΟΝΟΣ

- Έμφραγμα μυοκαρδίου
- ρήξη κοίλου σπλάχνου
- κολικός ήπατος ή νεφρού
- ρήξη ανευρύσματος

ΔΙΑΛΕΙΠΩΝ ΠΟΝΟΣ
ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ
ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΜΕΣΟΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ

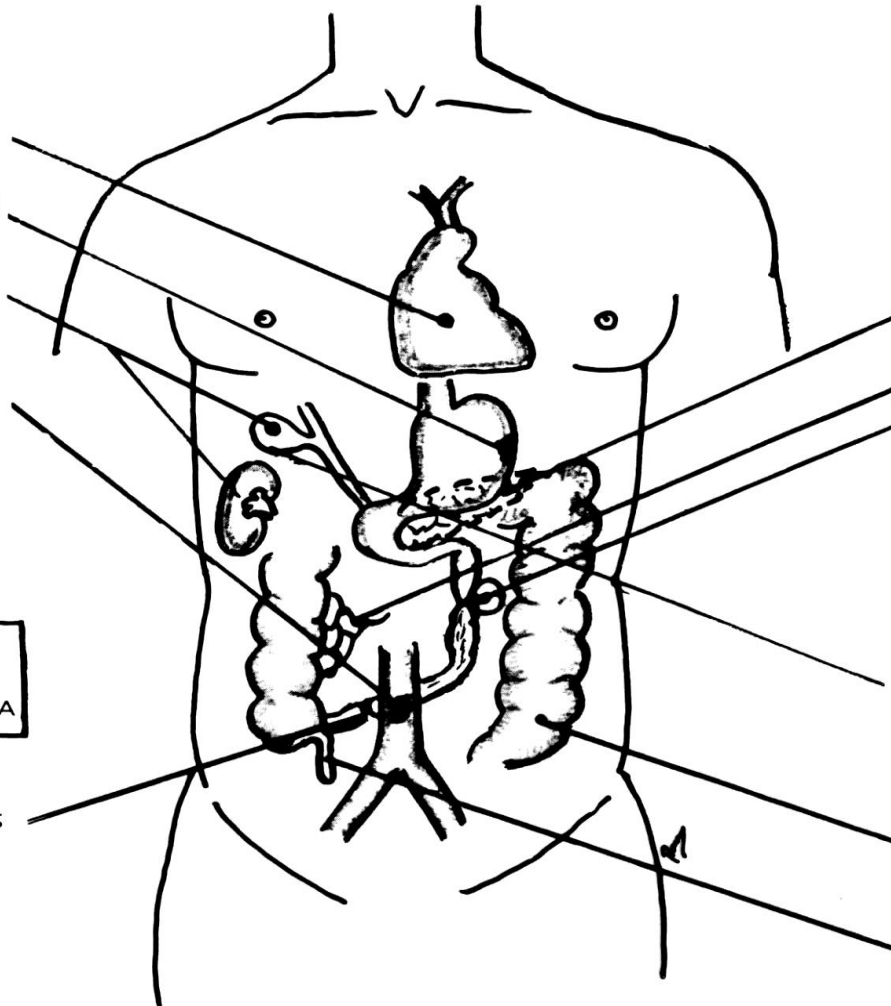
- Μηχανικός ειλεός

ΒΑΘΥΣ ΠΟΝΟΣ
ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ
ΤΑΧΕΙΑΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

- οξεία παγκρεατίτιδα
- θρόμβωση μεσεντερίου
- συστροφή εντέρου

ΣΤΑΘΕΡΟΣ ΠΟΝΟΣ
ΒΑΘΜΙΑΙΑΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

- οξεία χολοκυστίτιδα
- εκκολπωματίτιδα
- σκωληκοειδίτιδα

Διαφορική διάγνωση κωλικού δεξιού υποχονδρίου

Ανικτερικός ασθενής

- Ενδοκοιλιακά νοσήματα
  - Νόσος από χολολίθους
  - οξεία παγκρεατίτιδα
  - πεπτικό έλκος (+/-διάτρηση)
  - οξεία σκωληκοειδίτιδα (οπισθοτυφλική)
  - οξεία εκκολπωματίτιδα (δεξιό κόλο)
  - κωλικός δεξιού νεφρού
- Εξωκοιλιακά νοσήματα
  - οξύ (κατώτερο) έμφραγμα μυοκαρδίου
  - έρπητας ζωστήρας

Διαφορική διάγνωση οξείας χολοκυστίτιδας

Ασθενής με ίκτερο

- Οξεία παγκρεατίτιδα
- Οξεία αλκοολική ηπατίτιδα
- Ιδιοπαθής σκληρυντική χολαγγειίτιδα
- Νεοπλάσματα ήπατος
  - πρωτοπαθή (ηπάτωμα)
  - μεταστατικά
- Νεοπλάσματα της περιοχής
  - καρκίνος χοληδόχου κύστεως
  - χολαγγειοκαρκίνωμα
  - καρκίνος φύματος Vater
  - μεταστατικοί όγκοι πυλών ήπατος

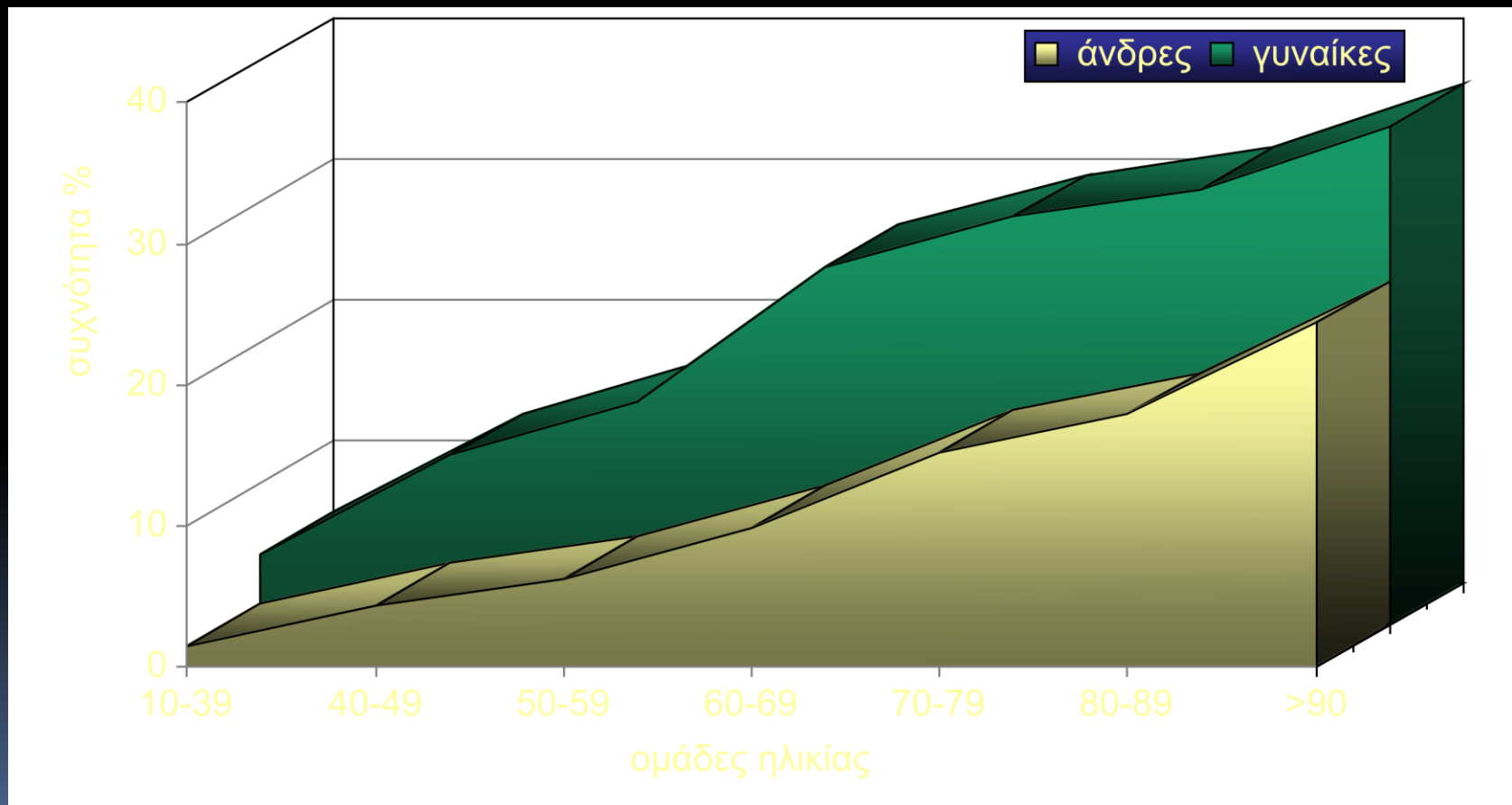

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

- Συχνή νόσος
- 10% των ενηλίκων έχουν χολολίθους
- «Εθνική» προδιάθεση (π.χ. Σκανδιναβοί 50%, Αφρικανοί ↓)
- «Οικογενειακή» προδιάθεση (Χ4.5)

Συχνότητα χολολιθίασης

Bateson, Lancet 1984:II;621

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

ΧΟΛΟΛΙΘΟΙ

ΧΟΛΗΣΤΕΡΙΝΙΚΟΙ

(ηλικία, ♀, παχυσαρκία, απότομη απώλεια βάρους, εγκυμοσύνη, clofibrate, octreotide, οιστρογόνα, αντισυλληπτικά, παθήσεις τ.ειλεού, ολική παρεντερική διατροφή)

“4 Fs”:

fat (overweight), *forty* (age ≥ 40),
female, *fertile* (premenopausal);

→ a 5th F, *fair*

ΧΟΛΕΡΥΘΡΙΝΙΚΟΙ

ΜΕΛΑΙΝΕΣ
(αιμόλυση, κίρρωση)

ΦΑΙΟΙ

(Βακτηριδιακές λοιμώξεις χοληφόρων)

Χολεστερόλιθοι (Chol >70-80%)

λίθοι από
χολοχρωστικές
(Chol <20%, Bil, Ca⁺⁺)

μικτοί λίθοι
(30%<Chol<70%)

Στάδια σχηματισμού των χολεστερόλιθων

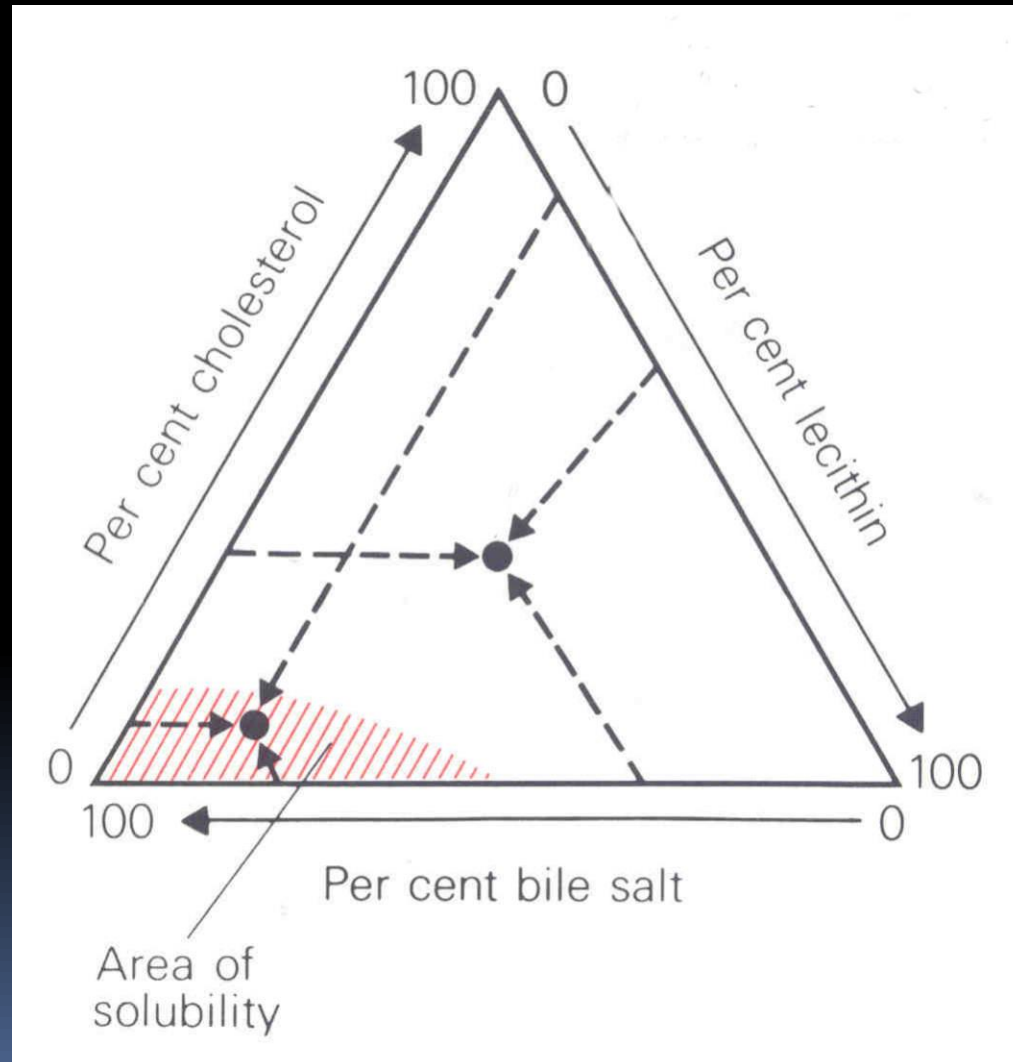
- Κορεσμός της χολής σε χοληστερίνη
- Σχηματισμός κρυστάλλων χοληστερίνης

- Καθίζηση των κρυστάλλων της χοληστερίνης
  - Αύξηση του μεγέθους του χολόλιθου

Διαλυτότητα της χοληστερίνης στη χολή

Διαλυτότητα της χοληστερίνης στη χολή

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

- Κωλικός δεξιού υποχονδρίου
- Οξεία χολοκυστίτιδα
- Χοληδοχολιθίαση
- Χολαγγειΐτιδα

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Κωλικός (?) δ. υποχονδρίου (Biliary Pain)

Άλγος (αντανάκλασεις), ναυτία, μετεωρισμός, δυσπεπτικά ενοχλήματα (1-6h)

Οξεία χολοκυστίτιδα

- Άλγος, πυρετός, έμετος, σ. Murphy, ψηλαφητή κύστη, ελαφρύς ίκτερος (20%)

Επιπλοκές: διάτρηση, εμφυσηματική χολοκυστίτιδα, συρίγγια, σ. Mirizzi, ασβέστωση

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Χοληδοχολιθίαση

- Ασυμπτωματική, κωλικός δ. υποχονδρίου, ίκτερος ($\pm$)
ΑΛΓΟΣ + ΙΚΤΕΡΟΣ : ΧΟΛΗΔΟΧΟΛΙΘΙΑΣΗ
- Φυσική πορεία: (? - Συχνότερα συμπτωματική vs biliary pain) (15% συμπτώματα, χολαγγειΐτιδα, παγκρεατίτιδα)
- Πρωτογενείς λίθοι- προδιαθεσικοί παράγοντες: στένωση/ διάταση, PSC, v. Caroli, στένωση Oddi, 12λικά εκκολπώματα, αιμολυτικές αναιμίες, ξένα σώματα)

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Χολαγγειΐτιδα

- Άλγος (90%), πυρετός (95%), ίκτερος (80%)
(τριάδα Charcot)
- Άτυπες μορφές (30%)
- Πυώδης χολαγγειΐτιδα: βαρεία μορφή, διαταραχές συνείδησης, shock, μεγάλη θνητότητα

ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΙΚΗ ΝΟΣΟΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ο ΣΥΝΗΘΗΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

- Χοληδοχολιθίαση: ποικίλλουν αναλόγως του βαθμού απόφραξης ($\uparrow$ ALP, $\uparrow$ bil)
  - ◆ αν παροδική $\uparrow$ amyl, ALT, AST $\rightarrow$ δίοδος λίθων δια του Oddi
  - ◆ αν bil > 12-15mg $\rightarrow$ νεοπλασματική απόφραξη
- Χολαγγειΐτιδα: λευκοκυττάρωση (20% μόνο αριστερή στροφή), $\uparrow$ τιμών bil, $\uparrow$ ALP, θετικές αιματοκαλλιέργειες

Κριτήρια αξιολόγησης ασθενών για παρουσία χοληδοχόλιθων

Clair και συν, Arch Surg 1993;128:551-555

κριτήρια	αρνητική	πιθανή	προφανής
ALT, AST	φυσιολογική	< x2	> x2
ALP	φυσιολογική	< x2	> x2
χολερυθρίνη	φυσιολογική	< 2 mg/dl	> 2 mg/dl
US	φυσιολογική		
ιστορικό ικτέρου ή οξείας παγκρεατίτιδας	αρνητικό	αρνητικό ή παλιό	πρόσφατο

Μονήρης χολόλιθος

Χοληδοχολιθίαση: MRC - CT- EUS

CHARITE CAMP. VIRCHOW :
ZENTRALE ENDOSKOPIE :

Y 27-10-'06
11:30:55
ALOKA
163/163 7.5
31Hz DVA: 90%

κ: Alter:
urtsdatum:
/10/2006
:16:07

P: 1
F:
3 G: N

ktor:
nmentar:

R10 G77 C5 A1
S: OLYMPUS360

2.5kHz

Θεραπεία κωλικού δεξιού υποχονδρίου

- **Γενικά μέτρα**
  - νοσοκομειακή νοσηλεία
  - διακοπή σίτισης
  - χορήγηση iv ορών
- **Αντιμετώπιση του πόνου**
  - χορήγηση iv αναλγητικών
    - (π.χ. πεθιδίνη, ινδομεθακίνη)
- **Αν συνυπάρχει πυρετός (χολαγγειίτιδα)**
  - αντιβιοτικά ευρέως φάσματος
    - (π.χ. κεφολοσπορίνες)

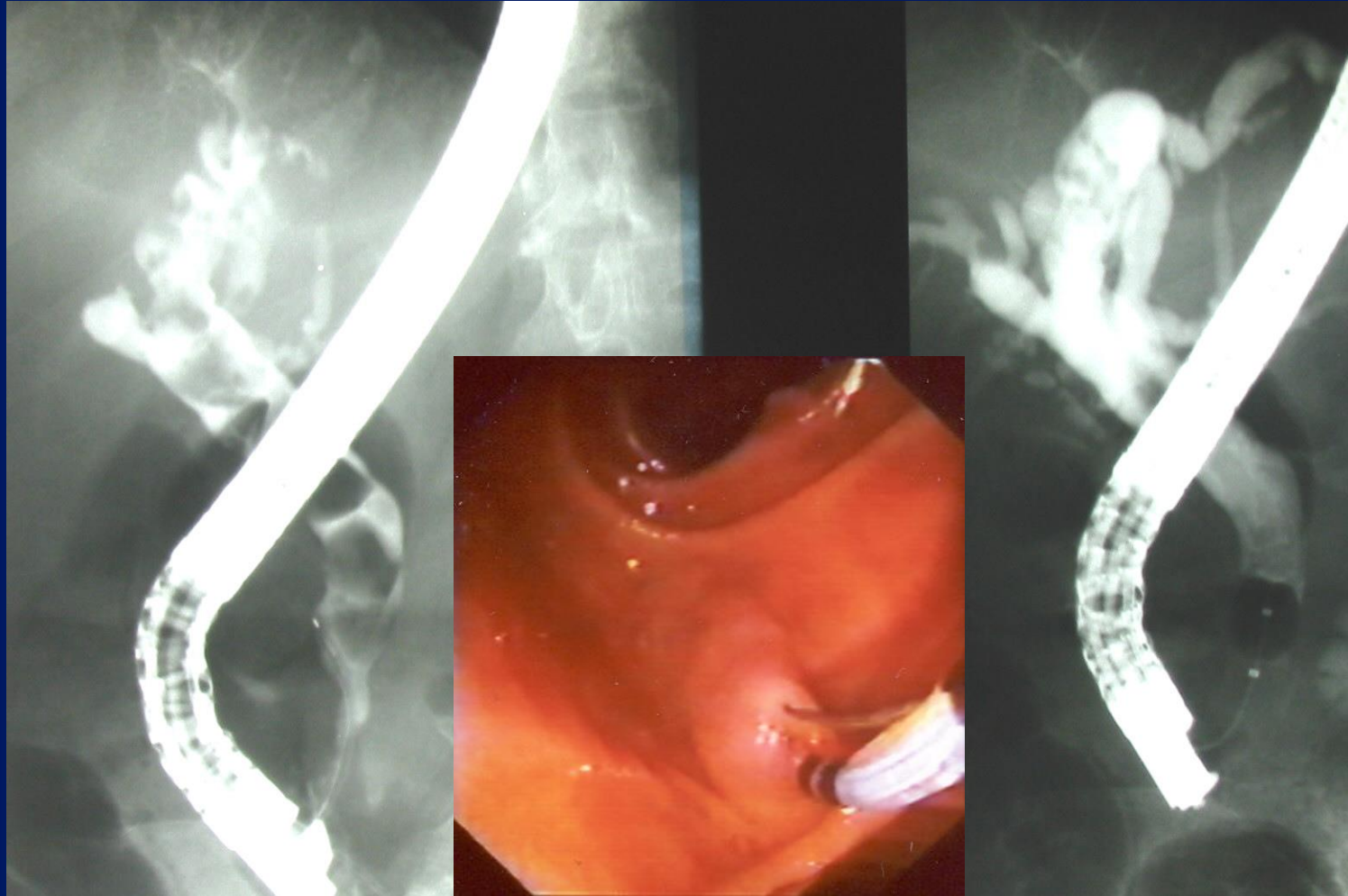

Θεραπεία χολολιθιασικής νόσου

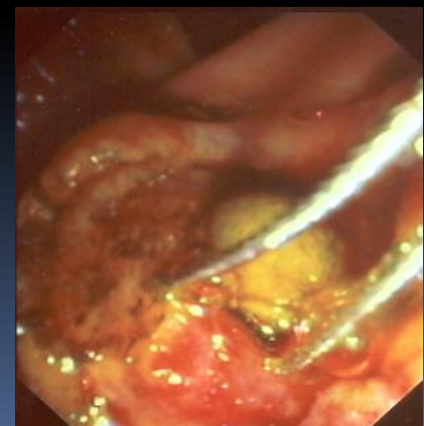
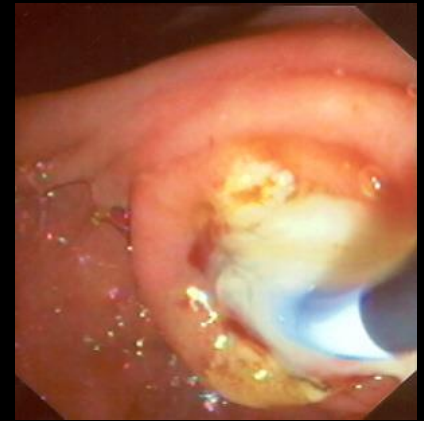
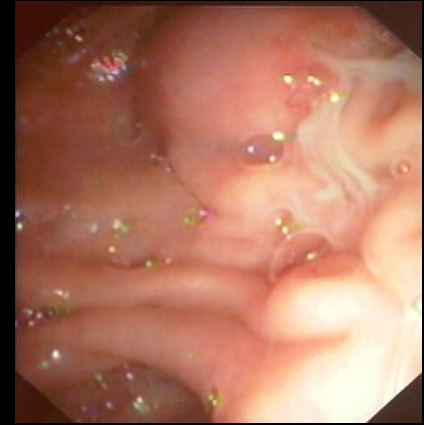
Ασθενείς με ασυμπτωματική χολολιθίαση δεν χειρουργούνται, γιατί τα προσδοκώμενα οφέλη από την πρόληψη ενδεχομένων επιπλοκών αντισταθμίζονται από τους περιεγχειρητικούς κινδύνους (θνητότητα <0.5%, επιπλοκές 4% και (lap) 0-0.15%, 0.2-0.4%)

Εξαιρούνται: κακοήθης παχυσαρκία (;), μεταμόσχευση καρδιάς ή πνευμόνων, ΣΔ (;)

ERC – ES χοληδοχολιθίαση

ERC – ΕΣ πυώδης χολαγγειίτιδα

ERC - stent
γιγαντιαίος
χοληδοχόλιθος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ

